

The Bombay City Land Revenue Act, 1876

(BOMBAY II OF 1876)

मुंबई शहर जमीन महसूल अधिनियम, १८७६

अनुक्रमणिका.

भाग १

प्रारंभिक

प्रस्तावना.

कलमें.

	पृष्ठ
१. लघु संज्ञा आणि व्याप्ति.	३४३
२. [रद्द करण्यांत आले]	३४४
३. अर्थविवरणात्मक कडिका	३४४

भाग २

मुंबईचा कलेक्टर व त्याच्या हाताखालील सेवक वर्ग

४. महसूलासंबंधी असलेल्या गोष्टीबाबत मुख्य नियंत्रण	३४५
५. मुंबईच्या कलेक्टराची नेमणूक व त्याची कर्तव्ये	३४५
५-अ. अपर कलेक्टरची नेमणूक, त्याचे अधिकार व कर्तव्ये	३४५
६. त्याचे साहाय्यक व सेवक वर्ग यांची नेमणूक कशी करावयाची तें त्यांची कर्तव्ये व अधिकार	३४५
७. गैरवर्तणुकीबद्दल शास्ति	३४६

भाग ३

जमीन महसूलाची आकारणी व वसुली

८. कलेक्टरने जमीन महसूल ठरविणे व तो बसविणे	३४६
९. आकारणीविषयक तडजोड कोणाबरोबर करावी	३४६
१०. जमीन महसूलाची जबाबदारी	३४६
११. राज्य सरकारच्या मागण्यास प्राधान्य देणे	३४७
१२. महसूल कोणास व केव्हां व कोठें द्यावयाचा याबाबत कलेक्टरने निदेश देणे	३४७
१३. रक्कम देणे झाल्यानंतर मागणीबद्दलची नोटीस बजाविणे मागणीच्या नोटीशीबाबत आकारावयाची फी	३४७
रक्कम देण्यांत कसूर केल्यास, कसूर करणाराची मालमत्ता जप्त करणे व विकणे विक्री कशी करावयाची तें कसूर करणारास धरण्याचा व अटकेत ठेवण्याचा अधिकार	३४७
१३-अ. रक्कम अनामत ठेवल्यावर विक्री रद्द करण्याबद्दलचा अर्ज	३४८

कलमें.

पृष्ठ

भाग ३—चालू

१३-ब.	जप्ती व विक्रीपासून माफी	३४८
१४.	प्रथमतः कलेक्टराच्या निर्णयाची अंमलबजावणी करणे परंतु तारण दिल्यानंतर अंमलबजावणी तहकूब करणे.						३४८
१५.	हरकत घेऊन रक्कम दिल्यानंतर आणि अपील सादर केल्यानंतर व तारण दिल्यानंतर सक्ति करणाऱ्या आदेशिकाची अंमलबजावणी थांबविणे.						३४९
१६.	कसर करणाराची मालमत्ता जप्त करण्यास आणि तिची विक्री करण्याबद्दलच्या अधिपत्राचे संबंधातील फी. अधिक फी.						३४९

भाग ४

मुंबई महसूल न्यायाधिकरण

१७.	मुंबई महसूल न्यायाधिकरणापुढील अपिलें	३४९
१८.	न्यायालय शुल्क	३५०

भाग ५

मुंबई शहर भू-मापन व हद्दीच्या निशाण्या

१९.	मुंबई शहर भू-मापनास मान्यता	३५०
२०.	हद्दीच्या निशाण्या ठेवण्याची व त्यांची दुरुस्ती करण्याची जबाबदारी	३५०
२१.	कलेक्टर किंवा त्याचे हाताखालील इसम यांचा जमिनीत प्रवेश करण्याचा अधिकार						३५०
२२.	कलेक्टरास, भू-मापनाच्या नवीन निशाण्या उभारण्यास किंवा त्यांत दुरुस्ती करण्यास वरिष्ठ धारकास भाग पाडण्याचा अधिकार आहे. मागणी कशी करावयाची तें.						३५०
२३.	कसूर केल्यावर, कलेक्टर किंवा साहाय्यक यांस प्रवेश करण्याचा व निशाणी नवीन करण्याचा किंवा ती दुरुस्त करण्याचा अधिकार आहे. नवीन निशाणी करण्याचा किंवा ती दुरुस्त करण्याचा आकार.						३५१

भाग ६

सरकारी जमिनी व किनाऱ्यालगतचा प्रदेश

२४.	जमिनी व किनाऱ्यालगतचा प्रदेश यांवरील राज्य सरकारचा हक्क	३५१
२५.	अशा जमिनी व किनाऱ्यालगतचा प्रदेश याची व्यवस्था कशी लावावयाची तें	३५१

भाग ७

अतिक्रमण

२६.	राज्य सरकारकडे निहित असलेल्या जमिनींवरील किंवा किनाऱ्यालगतच्या प्रदेशावरील अतिक्रमण बंद करण्याबाबत किंवा अशा अतिक्रमणांना प्रतिबंध करण्याबाबत किंवा अशी अतिक्रमणे दंडाची शिक्षा करून बंद करण्याबाबत अधिकार.						३५१
	जमिनीवर भार टाकण्याबाबत आणि तिची आकारणी करण्याबाबत अधिकार ; आणि नंतर ती अतिक्रमण करणाऱ्या इसमाच्या नावे दाखल करणे.						३५२

कलमें	भाग ७—चालू	पृष्ठ
२७.	जमिनीची किंमत व जमीन महसूल कसा मोजावा तें	३५३
२८.	हा अधिनियम संमत होण्यापूर्वी केलेल्या अतिक्रमणांची व्यवस्था कशी करावी तें ...	३५३
२९.	अधिनियम संमत होण्यापूर्वी अतिक्रमण म्हणजे काय तें त्याबाबत द्यावयाची किंमत व जमीन महसूल कसा मोजावा तें.	३५३
२९-अ.	राज्य सरकारमध्ये निहित असलेल्या जमिनीच्या किंवा किनाऱ्यालगतच्या प्रदेशांचा अनधिकृतपणे भोगवटा वगैरे करणाऱ्या इसमांना संक्षिप्त रीतीने काम चालवून काढून टाकणे.	३५३
२९-ब.	संक्षिप्त रीतीने काम चालवून काढून टाकल्यानंतर राहिलेली मालमत्ता सरकार-जमा करणे व ती काढून नेणे.	३५४
२९-क.	कोणत्याहि इसमास काढून लावणाऱ्या किंवा कोणतीहि मालमत्ता काढून नेणाऱ्या कोणत्याहि अधिकाऱ्यास प्रतिकार किंवा अडथळा करण्याबद्दल शास्ति.	३५४

भाग ८

जमिनी वगैरेचे हस्तांतरण

३०.	जमिनी वगैरेच्या मालकी हक्काच्या हस्तांतरणाबाबत कलेक्टरास नोटीस देणे ...	३५४
	नोटीस केव्हा द्यावी तें	३५४
	मृत्युमुळे, ज्याच्याकडे मालमत्तेचे हस्तांतरण करण्यांत आले त्या इसमाने एक वर्षाचे आत नोटीस देणे.	३५५
३१.	नोटिशीचा नमुना	३५५
	नोटिशीबरोबर पाठवावयाचे कागदपत्र	३५५
३२.	नोटीस देण्यांत ह्यगय केल्याबद्दल शास्ति	३५५
३३.	मालकी हक्क हस्तांतरित करणारा परंतु त्याबाबत नोटीस देण्याचे टाळणारा इसम महसुलास पात्र असण्याचे चालू राहणे.	३५५
३४.	नोंदीबद्दलच्या किंवा हस्तांतरणाबद्दलच्या तक्रारीच्या बाबतीत अनुसारावयाची कार्यरीति.	३५५
३५.	नोंदणीमुळे किंवा हस्तांतरणामुळे राज्य सरकारच्या हक्कास बाध न येणे ...	३५६

भाग ९

कामकाजाची रीत

३६.	आज्ञापत्रे, वगैरेना विधि लागू असणे	३५६
	नोटीस कशी बजवावी तें	३५६

भाग १०

घरभाडे, फी, दंड वगैरे बसविणे

३७.	येणे असलेल्या रकमा महसुलाबाबतच्या मागण्या म्हणून आकारता येतील ...	३५६
-----	---	-----

कलमें.

भाग १०—चालू

पृष्ठ

३८. येणें असलेल्या रकमांच्या वसुलीसाठी इतर कलेक्टरांना सहाय्य करण्याचा मुंबईच्या कलेक्टरास अधिकार. ३५७

भाग ११

संकीर्ण

३९. कलेक्टरांनै नोंदणीपत्रकें आणि खंडाबाबतचें दफतर ठेवणें ... ३५७
४०. नकाशे, जमिनीबाबतची नोंदणीपत्रकें आणि दफतरें पहाणीसाठी कोठें ठेवावी तें ... ३६७
४१. कलेक्टर, वगैरेंच्या मार्गदर्शनासाठी आणि तरतूद न केलेल्या गोष्टींसाठी नियम करणें आणि त्यांत फेरफार करणें. ३५८

अनुसूचि अ.—फीचे कोष्टक.

अनुसूचि अ-अ.—अधिपत्राचा नमुना.

अनुसूचि ब.—जेव्हां हस्तांतरण-लेख करुन न देता इतर रीतीनें करण्यांत येईल तेव्हां हस्तांतरणा-बद्दलच्या नोटिशीचा नमुना.

अनुसूचि क.—जेव्हां हस्तांतरण-लेखाअन्वये करण्यांत आलें असेल तेव्हां हस्तांतरणाच्या नोटिशीचा नमुना.

सन १८७६ चा मुंबई अधिनियम, क्रमांक २.*
[मुंबई शहर जमीन महसूल अधिनियम, १८७६]

[२६ ऑक्टोबर १८७६]

हा अधिनियम पुढील अधिनियमांन्वये अंशतः रद्द करण्यांत आला आहे :—

सन १८८६ चा मुंबई अधिनियम ३.

सन १९२० चा मुंबई अधिनियम ३८.

ह्या अधिनियमांत पुढील आदेश व अधिनियम यांन्वये अनुकूलन, रूपभेद व सुधारणा करण्यांत आल्या आहेत :—

सन १८९५ चा मुंबई अधिनियम १६.

सन १९०० चा मुंबई अधिनियम ३.

सन १९१० चा मुंबई अधिनियम १.

सन १९१५ चा मुंबई अधिनियम ४.

सन १९१९ चा मुंबई अधिनियम २.

भारतीय विधि अनुकूलन परिषद आदेश.

सन १९४७ चा मुंबई अधिनियम ४८

सन १९४९ चा मुंबई अधिनियम ९.

विधि अनुकूलन आदेश, १९५०.

सन १९५२ चा मुंबई अधिनियम ११.

सन १९५४ चा मुंबई अधिनियम ३.

सन १९५४ चा मुंबई अधिनियम २७.

सन १९५४ चा मुंबई अधिनियम ४७.

मुंबई शहराच्या जमीनमहसूल प्रशासनासंबंधी असलेल्या विधीची सुधारणा करणारा अधिनियम

ज्याअर्थी, जमीन महसुलाची आकारणी व तो वसूल करण्यासंबंधी असलेला विधि यांत सुधारणा करणे, प्रस्तावना. सार्वजनिक मालमत्तेवरील अतिक्रमणाविरुद्ध तरतूद करणे व भू-आपन हद्दीच्या निशाण्या सुरक्षित ठेवणे, आणि मुंबई शहरांत अस्तित्वांत असलेल्या जमीन महसूल प्रशासनांत इतर रीतीने सुधारणा करणे इष्ट आहे ; त्याअर्थी पुढीलप्रमाणे अधिनियम करण्यांत आला आहे :—

भाग १

प्रारंभिक

१. ह्या अधिनियमास मुंबई शहर जमीन महसूल अधिनियम, १८७६, असे म्हणावे.
तो केवळ मुंबई शहरासच लागू असेल.

लघुसंज्ञा आणि
व्याप्ति.

*दिनांक १५ नोव्हेंबर १९५९ पर्यंत सुधारलेला.

सन १८२७ चा विनियम १९ हा यापूर्वी जेथवर रद्द करण्यांत आला नाही तेथवर याअन्वये तो रद्द करण्यांत आला आहे.
१९ रद्द करण्यांत आला आहे.

याद्वारे रद्द करण्यांत आलेल्या सन १८२७ चा विनियम १९ ज्या कोणत्याहि भागासंबंधी कोणत्याहि अधिनियमांत किंवा विनियमांत केलेले सर्व उल्लेख हें जणू ह्या अधिनियमाच्या संबंधित भागाबाबतचे उल्लेख आहेत असे समजले पाहिजे.

आणि उक्त विनियमान्वये विहित केलेले सर्व नियम, केलेल्या नेमणूका, दिलेले अधिकार, जारी केलेले आदेश आणि प्रसिद्ध केलेली अधिसूचना आणि सध्या अंमलात असलेले आणि यांत यापुढे ज्या बाबींचा विचार करण्यांत आला आहे अशा बाबींपैकी कोणत्याहि बाबीशी संबंधित असलेले (जर कोणतेहि असल्यास) इतर सर्व नियम (जेथवर तें ह्या अधिनियमाशी सुसंगत असतील तेथवर) ह्या सर्व गोष्टी याअन्वये अनुक्रमे विहित करण्यांत, देण्यांत, काढण्यांत व प्रसिद्ध करण्यांत आल्या आहेत, असे समजण्यांत आले पाहिजे.

आणि याअन्वये रद्द करण्यांत आलेला सन १८२७ चा उक्त विनियम १९ याच्या कोणत्याहि भागांमध्ये सुरु करण्यांत आलेले असे आतांपावेतो अर्जांत असलेले सर्व कामकाज हे ह्या अधिनियमान्वये चालू केलेले कामकाज आहे असे समजण्यांत आले पाहिजे आणि यानंतर तें ह्या अधिनियमाच्या उपबंधानुसार चालविण्यांत आले पाहिजे.

अर्थ विवरणा-
त्मक कंडिका.

३. विषयांत किंवा संदर्भात एतद्विरुद्ध कांहीं नसल्यास, ह्या अधिनियमांत :—

(१) 'कलेक्टर' किंवा 'मुंबईचा कलेक्टर' या संज्ञेचा अर्थ, मुंबईचा जमीन महसूल, सीमा-मुक्त व अफू, याचा कलेक्टर किंवा राज्य सरकार विधिशी सुसंगत राहून, या बाबतीत ज्या अधिकाऱ्याची नेमणूक करील तो अधिकारी असा समजावा आणि ह्या संज्ञेत, कलम ४ मध्ये असेल तें खेरीजकरून, कोणत्याहि अपर कलेक्टरचा समावेश होईल ;

(२) "जमीन महसूल" या संज्ञेचा अर्थ, कोणत्याहि इसमाकडून, त्यानें धारण केलेली जमीन किंवा त्याचेकडे निहित असलेली जमीन त्यानें ती धारण केल्यामुळे किंवा त्याचेकडे निहित असल्यामुळे, तीत हितसंबंध असल्यामुळे किंवा त्यावर त्यास चालवितां येतील असे हक्क असल्यामुळे, राज्य सरकारास जी रक्कम वेधरीत्या मागतां येईल अशी कोणतीहि रक्कम मग अशी रक्कम कोणत्याहि स्वरूपांत देण्याजोगी असो—असा समजावा ;

(३) "भू-मापन हद्दींच्या निशाण्या" या संज्ञेचा प्रथमतः अर्थ, या ठिकाणीं नंतर उल्लेख केल्याप्रमाणे मुंबई शहराच्या भू-मापनाचे काम केलेल्या अधिकाऱ्यानें लावलेली कोणतीहि लोखंडाची किंवा इतर निशाणी असा समजावा आणि तीत ह्या अधिनियमाचे उपबंधानुसार कलेक्टरतर्फे किंवा त्याचे आदेशां-अन्वये यानंतर लावण्यांत येईल अशा कोणत्याहि नवीन निशाणीचा समावेश होतो.

(४) "वरिष्ठ धारक" ह्या शब्दांचा अर्थ, मुंबई शहरातील कोणत्याहि जमिनीवर राज्य सरकारच्या विद्यमाने जो जास्तीत जास्त सालकी हक्काचा दावा सांगतो असा इसम असा समजावा ;

(५) "अपर कलेक्टर" या संज्ञेचा अर्थ, कलम ५-अ अन्वये नेमण्यांत आलेला अपर-कलेक्टर असा समजावा ;

मुंबईचा कलेक्टर व त्याच्या हाताखालील सेवकवर्ग

४. जमीन-महसुलाशी संबंधित असलेल्या सर्व गोष्टींत मुख्य नियंत्रणाचा प्राधिकार, राज्य सरकारास अश्रीन राहून, मुंबईच्या कलेक्टरकडे असेल. महसुला-संबंधित असलेल्या गोष्टींबाबत मुख्य नियंत्रण.

५. मुंबईच्या कलेक्टराची नेमणूक राज्य सरकारने केली पाहिजे, आणि त्याने, ह्या अधिनियमान्वये किंवा त्या त्या वेळीं अंमलांत असलेल्या इतर कोणत्याही विधिअन्वये त्याला जें अधिकार दिले असतील किंवा जीं कर्तव्ये त्याचेवर सोपवण्यांत आली असतील असे अधिकार अंमलांत आणिले पाहिजेत व अशी कर्तव्ये पार पाडली पाहिजेत आणि ह्या अधिनियमाशीं सुसंगत असतील तेंचवर, राज्य सरकार वेळोवेळीं विहित करील असें इतर अधिकार किंवा कर्तव्ये बजाविली पाहिजेत. मुंबईच्या कलेक्टराची नेमणूक व त्याची कर्तव्ये.

५-अ. (१) राज्य सरकारास अपर-कलेक्टरची नेमणूक करण्याचा अधिकार आहे आणि असा अपर-कलेक्टर, राज्य सरकार किंवा कलेक्टर पोट-कलम (२) किंवा (३) अन्वये जे अधिकार चालविण्याबद्दल किंवा जी कर्तव्ये पार पाडण्याबद्दल त्यास निदेश देईल असें ह्या अधिनियमांनीं किंवा त्या अन्वये किंवा त्या त्या वेळीं अंमलांत असलेल्या इतर कोणत्याही विधिअन्वये कलेक्टरला जे अधिकार दिले असतील किंवा जी कर्तव्ये त्याचेवर सोपविण्यांत आली असतील ते अधिकार चालविण्याचा किंवा अशी कर्तव्ये पार पाडण्याचा त्यास अधिकार असेल. अपर कलेक्टरची नेमणूक, त्याचे अधिकार व कर्तव्ये.

(२) जेव्हां पोट-कलम (१) अन्वये अपर-कलेक्टरची नेमणूक करण्यांत येईल तेव्हां राज्य सरकारास, सामान्य किंवा खास आदेशाद्वारे, अपर-कलेक्टरने, ह्या अधिनियमान्वये किंवा त्या त्या वेळीं अंमलांत असलेल्या इतर कोणत्याही विधिअन्वये, कलेक्टरास जें अधिकार चालवितां येतील किंवा जी कर्तव्ये त्यास पार पाडतां येतील असे अधिकार चालविले पाहिजेत व अशी कर्तव्ये पार पाडली पाहिजेत, असा निदेश देण्याचा अधिकार आहे.

(३) तसेंच कलेक्टर यास, पोट-कलम (२) अन्वये राज्य सरकार जे आदेश देईल त्या आदेशांस अश्रीन राहून, कलेक्टर व अपर-कलेक्टर यांच्यामध्ये कलेक्टरच्या कामाची वांटणी करण्यासाठी व्यवस्था करण्याचा अधिकार आहे.

६. कलेक्टरला राज्य सरकार वेळोवेळीं संजूर करील अशा संख्येत सहाय्यक व त्याचे हाताखालील त्याचे असा इतर सेवकवर्ग देण्यांत आला पाहिजे. आणि त्यांची नेमणूक राज्य सरकार निदेश देईल अशारीतीने केली पाहिजे. सहाय्यक व सेवकवर्ग यांची नेमणूक कशी करावयाची तें

उक्त सहाय्यक व कलेक्टरच्या हाताखालील सेवकवर्गाची कर्तव्ये ही, राज्य सरकारच्या आदेशांस अश्रीन राहून, कलेक्टर वेळोवेळीं विहित करील अशी असतील. त्यांची कर्तव्ये व अधिकार.

राज्य सरकारच्या आगाऊ संजुरीस अश्रीन राहून, कलेक्टरास, ह्या अधिनियमान्वये किंवा कोणत्याही विधिअन्वये जे अधिकार राज्य विधान मंडळास रद्द करतां येतील किंवा त्यांत फेरफार करतां येईल असें त्याच्या अधिकारांपैकी कोणतेही अधिकार त्याचे सहाय्यक किंवा हाताखालील इतर सेवकवर्गांपैकी कोणत्याही सहाय्यकास किंवा हाताखालील सेवकास देण्याचा अधिकार आहे आणि अशारीतीने सोपविलेले अधिकार, कोणत्याही वेळीं रद्द करण्याचा अधिकार आहे.

गैरवर्तणुकौ-
बद्दल शारित.

७. राज्य सरकार वेळोवेळीं विहित करील अशा नियमांस अधीन राहून, कलेक्टरास, त्याचे सहाय्यक किंवा हाताखालील इतर सेवकवर्ग यांपैकी कोणत्याहि सहाय्यकास किंवा सेवकास बंड करण्याचा, ख.लच्या दर्जावर आणण्याचा, पदावरून दूर करण्याचा किंवा बडतर्फ करण्याचा अधिकार असेल.

भाग ३

जमीन-महसुलाची आकारणी व वसुली

कलेक्टरनें
जमीन महसूल
ठरविणें व तो
वसविणें.

८. राज्य सरकारच्या आदेशांस अधीन राहून जमीन-महसुलाची आकारणी ठरविणें व आकारणी वसविणें हें कलेक्टरचे कर्तव्य असेल.

राज्य सरकारचा आकारणी करण्याचा हक्क मर्यादित करून वरिष्ठ धारकास आकारणी करण्याचा हक्क नसेल तेव्हां, कलेक्टरनें, राज्य सरकारच्या नियंत्रणास अधीन राहून, स्वविवेकानुसार आकारणी ठरविली पाहिजे.

आकारणीची विशिष्ट मर्यादा प्रस्थापित करण्यांत आल्यामुळें व कायम ठेवण्यांत आल्यामुळें, राज्य सरकारचा आकारणी करण्याचा हक्क मर्यादित करून वरिष्ठ धारकास आकारणी करण्याचा हक्क असेल तेव्हां, आकारणी अशा विशिष्ट मर्यादेषुद्धां अधिक असतां कामा नये.

आकारणी-
विषयक
तडजोड
कोणाबरोबर
करावी.

९. जमीन-महसूल विषयक जमिनीच्या प्रत्येक भागाच्या आकारणीची तडजोड, उक्त जमिनीच्या वरिष्ठ धारकाबरोबर केली पाहिजे.

जर उक्त वरिष्ठ धारक गैरहजर असेल आणि मुंबईत त्याचा साहित असेल असा कोणताहि अधिकृत अभिकर्ता नसेल, किंवा जमिनीचा वरिष्ठ धारक म्हणून समजण्यांत येण्यास कोणास अधिकार आहे याबद्दल वाद असेल तर जमिनीचा प्रत्यक्ष ताबा ज्या इसमाकडे असेल त्या इसमाबरोबर तडजोड करण्याचा अधिकार आहे; आणि अशा रीतीने ठरविलेली कोणतीहि आकारणी ही जो कायदेशीर वरिष्ठ धारक असेल त्यावर बंधनकारक राहिल.

ताबा असणाऱ्या इसमानें ह्या अधिनियमाच्या उपबंधानुसार दिलेली कोणतीहि रक्कम ही वरिष्ठ-धारकाच्या वतीने दिलेली रक्कम आहे असें समजले पाहिजे.

जेव्हां वरिष्ठ धारक किंवा ज्या इसमाचा ताबा असेल तो इसम सहजगत्या निश्चित ठरवितां येत नसेल अशा कोणत्याहि बाबतींत, कलेक्टरनें, उक्त जमिनींत किंवा जमिनीवर किंवा जमिनीवर कब्जा असल्या-बद्दल वरिष्ठ धारक म्हणून हक्क सांगणाऱ्या सर्व इसमांस कलेक्टरच्या कार्यालयांत असा हक्क त्यास-कळविण्याबद्दल उक्त इसमांस नोटीस दिली पाहिजे.

अशी नोटीस ज्या तारखेस देण्यांत आली त्या तारखेपासून २१ दिवसांचे आंत जर कोणत्याहि इसमानें, कलेक्टराचे कार्यालयांत, कलेक्टरास कळवून असा हक्क प्रस्थापित केला नाहीं तर कलेक्टरास स्वविवेकानुसार अशा जमिनीची आकारणी करण्याचा अधिकार आहे आणि वरिष्ठ धारक आणि त्यावेळीं किंवा त्यानंतर जमिनीचा ताबा ज्या इसमाकडे असेल तो प्रत्येक इसम त्याप्रमाणें जबाबदार होईल.

जमीन
महसुलाची
जबाबदारी.

१०. जमिनीचा वरिष्ठ धारक किंवा तो गैर-हजर असल्यास जमिनीचा प्रत्यक्ष ताबा ज्या इसमाकडे असेल तो इसम, धारण केलेल्या जमिनीवर देणें असलेल्या जमीन-महसुलाबद्दल जातीनें व मालमत्तेच्या संबंधानें जबाबदार असेल.

जमिनीबद्दल देणे असलेल्या जमीन-महसुलाची थकबाकी ही जमिनीत हितसंबंध असणाऱ्या इसमांनी, उक्त रकमेची मागणी करणारी व जमिनीवर किंवा जमिनीजवळ लाविलेल्या नोटीशीत याबाबत निर्दिष्ट केलेल्या तारखेच्या आत दिली नाही तर, ती जमिनीवर व तिच्या प्रत्येक भागावर प्रमुख आकार म्हणून असेल.

११. कोणत्याहि जमिनीच्या बाबतीत किंवा ती धारण करणाराकडून ह्या अधिनियमाच्या उप-बंधाअन्वये बसूल होण्याजोग्या कोणत्याहि पैशासंबंधीच्या राज्य सरकारच्या दाव्यास अशा जमिनीच्या किंवा ती धारण करणाऱ्याच्या बाबतीत महामुलाच्या संबंधाने असलेले कर्ज, निर्णित हुकुमनाम्याच्या अंमलबजावणीसंबंधाने केलेली मागणी किंवा जप्तीच्या संबंधाने केलेली कोणत्याहि स्वरूपातील मागणी यावर प्राधान्य देण्यांत आले पाहिजे.

राज्य सरकारच्या मागण्यास प्राधान्य देणे.

१२. राज्य सरकार जे आदेश देईल त्या आदेशास अधीन राहून, कलेक्टरने कोणत्याहि जमिनीच्या संबंधाने देणे असलेला महसूल ज्या इसमास, ज्या जागी व ज्या मुदतीचे आंत दिला पाहिजे असे इसम जागा व मुदत याचे नियमन करणारे आदेश वेळोवेळी दिले पाहिजेत व ते नोटीशीद्वारे माहित केले पाहिजेत व अशी नोटीस जमीन-महसूल देणाऱ्या जमिनीच्या सर्व वरिष्ठ धारकांवर व ते गैर-हजर असतील तर उक्त जमीन ज्या इसमाच्या ताब्यांत आहे त्या इसमावर बजाविण्यांत आली पाहिजे. परंतु ह्या अधिनियमाच्या उपबंधाअन्वये कोणत्याहि बाबतीत बसवावयाची आकारणी जर वार्षिक एक सप्यापेक्षा अधिक नसेल तर, कलेक्टरने, राज्य सरकारच्या आदेशांस अधीन राहून त्यास, जर निर्दिष्ट केले असेल त्याप्रमाणे, जी रक्कम आकारणीच्या योग्य बरोबरची आहे परंतु जी कोणत्याहि बाबतीत आकारणीच्या तीस पटीहून अधिक नाही असे वाटेले अशी रक्कम, एक ठोक रकमेच्या स्वरूपांत, अशा आकारणीचे ऐवजी, बसविणे हे विधिसंमत असेल.

महसूल कोणास व केंव्हा व कोठे द्यावयाचा याबाबत कलेक्टरने निदेश देणे.

१३. जर कोणत्याहि जमीन-महसूल, तो जेव्हा देणे होईल त्या वेळी किंवा त्या मुदतीत देण्यांत न आला तर कलेक्टरास, ज्या दिवशी थक बाकीची रकम देणे होईल त्या दिवशी किंवा त्या दिवसानंतर मागणीबद्दलची नोटीस, वरिष्ठ धारकावर किंवा ताबा असणाऱ्या इसमावर किंवा दोघावर बजाविण्याचा अधिकार आहे.

रक्कम देणे झाल्यानंतर मागणी-बद्दलची नोटीस बजाविणे.

ज्या कोणत्याहि इलखाला अशी कोणतीहि नोटीस देण्यांत आली असेल अशा प्रत्येक इसमावर, त्याबद्दल दोन रूपयाहून अधिक नसेल अशी अनुसूचि अ मधील कोष्टकांत या बाबतीत निर्दिष्ट केलेल्या दरानुसार ठरविलेली फी आकारण्यांत आली पाहिजे :

मागणीच्या नोटीशीबाबत आकारावयाची फी.

परंतु, कोणत्याहि बाबतीत कोणत्याहि नोटीशीबद्दल आकरण्यांत येणारी फी, उक्त नोटीस ज्या जमीन-महसुलाचे बाबतीत देण्यांत आली आहे त्या जमीन-महसुलापेक्षा अधिक असता कामा नये.

जर यथास्थिति, वरिष्ठधारक किंवा ताबा असणारा इसम, रक्कम, देण्याबद्दलच्या मागणीची लेखी नोटीस बजाविण्यांत आल्यानंतर जीस दिवसाचे मुदतीत, देणे असलेल्या महसुलाची भरपाई करण्यांत कसूर करील तर, कलेक्टरने, ज्या जमिनीबाबत महसूल देणे असेल त्या जमिनीचा, मागणी पूर्ण करण्यासाठी आवश्यक असेल असा भाग किंवा कसूर करणाऱ्याच्या इतर कोणत्याहि, स्थावर किंवा जंगम मालमत्तेचा असा भाग जप्त करून व विकून उक्त महसूल बसूल करणे हे विधिसंमत असेल.

रक्कम देण्यांत कसूर केल्यास, कसूर करणाराची मालमत्ता जप्त करणे व विकणे.

अशी विक्री जाहीर लिलाव करून केळी पाहिजे आणि ती, त्या बद्दलची नोटीस राज-पत्रांत प्रसिद्ध केल्यानंतर कमीत कमी पंधरा दिवसाची मुदत संपणार नाही तोवर करता कामा नये.

विक्री कशी करावयाची

कसूर
करणारास
धरण्याचा व
अटकेंत
ठेवण्याचा
अधिकार.

जर कसूर करणाराच्या मालमत्तेच्या विक्रीसुद्धे मागणी पूर्ण होत नसेल तर, कलेक्टरने, त्यास पकडण्याची व्यवस्था करणे आणि कर्जदारांना अटकेंत ठेवण्यासाठी इलाख्यांत त्या त्या वेळीं अंमलांत असलेल्या नियमान्वये दिवाणी तुरुंगांत अटकेंत ठेवणे हे विधिसंयंत असेल व त्या कारणांसाठी कलेक्टरच्या सहनितीं कसूर करणाराबरोबर पाठविलेले मागणीबाबतचे प्रमाण-पत्र हे, कर्जासाठीच्या निकालपत्राच्या अंमल-बजावणींत अटक करण्याच्या सर्वसामान्य प्रकरणाबाबत रीतसर वैध कार्यरिती अनुसरण्यांत आल्या प्रमाणेंच शेरीफने काढलेले आवश्यक अधिपत्र आहे असें समजण्यांत आले पाहिजे :

परंतु, देणें असलेली रक्कम दिल्यानंतर अशी कैदेची शिक्षा कोणत्याहि वेळी संपविण्यांत आली पाहिजे व ती कोणत्याहि बाबतीत—

- (१) देणें असलेली रक्कम पन्नास रूपयाहून अधिक असेल तर सहा महिने मुदतीपेक्षा ; आणि
- (२) इतर बाबतींत सहा आठवड्यापेक्षा अधिक असतां काय्या नये.

रक्कम
अनामत
ठेवल्यावर
विक्री रद्द
करण्या-
बद्दलचा
अर्ज.

१३-अ. (१) कलम १३ मध्ये कांहींहि असले तरी, कलम १३ अन्वये स्थावर मालमत्ता विकण्यांत आली असेल तेव्हा, अशी मालमत्ता ज्याचे मालकीची असेल अशा इसबास किंवा अशा विक्रीपूर्वी संपादन केलेल्या मालकी हक्कासुद्धे त्यांत हितसंबंध धारण करणाऱ्या कोणत्याहि इसबास, त्यानें महसुलाच्या रकमे सहित, अशा मालमत्तेच्या जप्तीच्या व विक्रीच्या खर्चाच्या रकमेतून, कसूर करणाराकडून अशी मालमत्ता जप्त केल्याचे तारखेपासून कलेक्टरांस जी कोणतीहि रक्कम मिळाली असेल ती वजा करून, बाकी रक्कम कलेक्टरकडे अनामत ठेवल्यानंतर, अशा विक्रीच्या तारखेपासून तीस दिवसांचे आंत, विक्री रद्द करण्याबद्दल कलेक्टरकडे, अर्ज करण्याचा अधिकार आहे.

(२) जेव्हां असा अर्ज संमत करण्यांत येईल तेव्हां कलेक्टरनें विक्री रद्द करणारा आदेश दिला पाहिजे :

परंतु, असा कोणताहि आदेश, त्याचा ज्यांचेवर परिणाम होईल अशा सर्व इसबास अर्जाची नोंदीस दिल्याशिवाय, देतां कामा नये.

(३) जेव्हां कोणत्याहि स्थावर मालमत्तेची विक्री पोट-कलम (२) अन्वये रद्द करण्यांत येईल तेव्हां, खरेदीदारास, त्यानें ज्या रकमेत खरेदी केली ती रक्कम तिच्यावरील, व्याजासहित, मिळण्याचा अधिकार असेल.

जप्ती व
विक्रीपासून
माफी.

१३-ब. (१) हुकुमनाम्याची अंमलबजावणी करतांना ज्या मालमत्तेची जप्ती व विक्री करण्यास व्यवहार प्रकिया संहिता, १९०८ अन्वये माफी देण्यांत आली आहे अशा सर्व मालमत्तेस कलम ३ अन्वयेची जप्ती व विक्री करण्यापासून माफी देण्यांत आली पाहिजे.

(२) अशा रीतीनें माफी मिळविण्यास कोणती मालमत्ता पात्र आहे याबाबत कलेक्टराचा निकाल निर्णायक असेल.

प्रथमतः
कलेक्टराच्या
निर्णयाची
अंमल-
बजावणी
करणें परंतु,
तारण
दिल्यानंतर
अंमल-
बजावणी
तहकूब करणें.

१४. कलम ८ ते १३ च्या उपबंधासुद्धे उद्भवणाऱ्या कोणत्याहि प्रश्नांवरील कलेक्टराचा निर्णय, कलम १७ च्या उपबंधास अधीन राहून, त्याशी ज्या इसमांचा संबंध असेल अशा सर्व इसमांवर बंधनकारक असेल आणि त्याप्रमाणें तो अंमलांत आणला पाहिजे, परंतु अशा कोणत्याहि इसमानें असा निकाल त्यास कळ-त्याच्या तारखेपासून तीस दिवसांचे आंत कलेक्टरच्या निकालाच्या वैधतेबद्दल आक्षेप घेण्याच्या कारणांसाठी मुंबईचा महसूल न्यायाधिकरणाकडे तों अपील करील, आणि त्याजविरुद्ध जो आदेश देण्यांत येईल तो आदेश पाळील आणि अशा रीतीनें फर्माविण्यांत आलेला खर्च व व्याज देईल, किंवा वर निर्दिष्ट केल्याप्रमाणें अपील दाखल करण्यांत त्यानें कसूर केली तर त्यास फर्माविण्यांत येईल तेव्हां, मागणी केलेली रक्कम ती देईल या विषयी कलेक्टरचें सभाधान होईल अशा रीतीनें तारण दिल्यानंतर, कलेक्टरचा निकाल स्थगित-केला पाहिजे.

१५. कसूर करणाराविरुद्ध चालू असलेल्या सर्व सशस्तीच्या आदेशिका, त्याजकडून भागण्यात हरकत घेऊन आलेली रक्कम त्याने अशा आदेशिकाची अंमलबजावणी करणाऱ्या अधिकाऱ्यास हरकत घेऊन दिल्यांनंतर रक्कम किंवा देऊं केल्यावर किंवा भागणीच्या वेधतेबद्दल आक्षेप घेणारे अपील मुंबई महसूल न्यायाधिकरणाकडे दिल्यांनंतर त्याने सादर केल्यांनंतर आणि उक्त अपिलाचा निर्णय करण्यात येईपर्यंत अपिलांत दिलेल्या आदेशांच्या आणि अपील अंमलबजावणीसाठी कलेक्टरने किंवा मुंबई महसूल न्यायाधिकरणाचे समाधान होईल अशा रीतीने तरतूद नंतर व तारण केल्याशिवाय तो अधिकारक्षेत्र सोडून जाणार नाही किंवा त्यांत असलेली त्याची कोणतीहि मालमत्ता काढून दिल्यांनंतर नेणार नाही किंवा ती हरतांतरित करणार नाही याबाबत कलेक्टरचे किंवा मुंबई महसूल न्यायाधि- सवित करणाऱ्या आदेशिकेची अंमल- बजावणी थांबविणे.

१६. कलम १३ च्या उपबंधान्वये काढलेल्या सर्व अधिपत्रांवर किंवा ज्या इसबांच्या मालमत्तेच्या कसूर संबंधांत अशी अधिपत्रे काढण्यांत आली असतील अशा इसबांनी कसूर करणाऱ्यांच्या मालमत्तेची जप्ती व करणाराची मालमत्ता विक्री थांबव अमुसुची अ मधील कोण्टकानुसार फी देण्यांत आली पाहिजे, आणि जेव्हा जेव्हा जप्त केलेली मालमत्ता कोणत्याहि शिपायाच्या किंवा शिपायांच्या स्वाधीन करण्यांत येईल तेव्हा तेव्हा, काभावर लावलेल्या जप्त करण्यास आणि तिची विक्री करण्या- बद्दलच्या अधिपत्राचे संबंधातील फी: अधिक फी.

भाग ४

मुंबई महसूल न्यायाधिकरण

१७ (१). कलेक्टरने किंवा ह्या अधिनियमान्वये कलेक्टरच्या अधिकारांची अंमलबजावणी मुंबई करणाऱ्या त्याच्या सहाय्यकार्याची कोणत्याहि सहाय्यकाने किंवा इतर हाताखालील सेवकवर्गाने दिलेल्या महसूल कोणत्याहि निकालाविरुद्ध किंवा काढलेल्या आदेशाविरुद्ध, मुंबई महसूल न्यायाधिकरण अधिनियम, न्यायाधि- १९३९ अन्वये रचना करण्यांत आलेल्या मुंबई महसूल न्यायाधिकरणाकडे अपील करता येईल. करणापुढील अपिले.

(२) मुंबई महसूल न्यायाधिकरणाकडे करावयाचे असे प्रत्येक अपील हे, जेव्हा कलेक्टर किंवा त्याचा सहाय्यक किंवा इतर हाताखालील सेवकवर्ग यांचा निकाल, अपील करणारास, काढविण्यांत आला असेल त्या तारखेपासून तीस दिवसाचे मुदतीत दाखल केले पाहिजे. भारतीय मुदत अधिनियम, १९०८, ची कलमें ४, ५, १२ व १४ चे उपबंध असे अपील दाखल करण्यास लागू असतील.

(३) पोट-कलम (१) अन्वये दाखल केलेल्या अपिलांचा निकाल करतांना मुंबई महसूल न्यायाधिक- रणाने, व्यवहार प्रक्रिया संहिता, १९०८, अन्वये मूळ न्यायालयाच्या हकूमनाम्याविरुद्ध किंवा आदेशाविरुद्ध केलेल्या अपिलांचा निर्णय करतांना न्यायालयास जे अधिकार असतील व न्यायालय जी कार्यरीति अनुसरते तेच अधिकार चालविले पाहिजेत व तीच कार्यरीति अनुसरली पाहिजे.

(४) अशा कोणत्याहि अपिलांत मुंबई महसूल न्यायाधिकरणाचा आदेश, जर तो कलेक्टरच्या विरुद्ध असेल तर कलेक्टरने अंमलांत आणला पाहिजे. जर तो अपील करणारा विरुद्धचा असेल तर ठरविलेली महसूल भागणी असल्याप्रमाणे कलम १३ अन्वये कलेक्टरने त्याची अंमलबजावणी केली पाहिजे.

न्यायालय-
शुल्क.

१८. न्यायालय-शुल्क अधिनियम, १८७०, मध्ये कांहीहि असले तरी, मुंबई महसूल न्यायाधिकारणा पुढील प्रत्येक अधिलावर, ह्या अधिनियमान्वये केलेल्या नियमांनीं विहित करण्यांत येईल अशा किमतींचा न्यायालय-शुल्क मुद्रांक लावला पाहिजे.

भाग ५

मुंबई शहर भू-मापन व हद्दीच्या निशाण्या

मुंबई शहर
भू-मापनास
मान्यता.

१९. राज्य सरकारच्या प्राधिकाराद्वये नुकत्याच केलेल्या भू-मापनास "मुंबई शहर भू-मापन" असें म्हटले पाहिजे आणि त्यावेळीं ठरविलेल्या जमिनीच्या हद्दीं आणि उक्त भू-मापनाचे सर्व कागदपत्र हें, ह्या अधिनियमान्वयेच्या सर्व कामकाजांसाठीं आणि ह्या अधिनियमाच्या सर्व प्रयोजनांसाठीं, सकृत्दर्शनी पुरावा म्हणून समजण्यांत आले पाहिजेत ;

परंतु, कलेक्टरास अशा जमिनींत हितसंबंध असणाऱ्या पक्षकारांच्या अर्जावरून, अशा ठरविलेल्या जमिनीच्या हद्दींत किंवा अशा कोणत्याहि कागदपत्रांतील कोणत्याहि नोदींत कोणताहि फेरफार करण्याचा किंवा दुरुस्ती करविण्याचा अधिकार आहे आणि असा फेरफार किंवा दुरुस्ती ही सक्षम न्यायालयाचा हुकूमनामा किंवा आदेश यांनुसार करण्यांत आली पाहिजे.

हद्दीच्या
निशाण्या
ठेवण्याची व
त्यांची
दुरुस्ती
करण्याची
जबाबदारी.

२०. जमिनीचा प्रत्येक वरिष्ठ धारक, त्यानें धारण केलेल्या जमिनीच्या भू-मापनाच्या हद्दीच्या निशाण्या ठेवण्यासाठीं व त्या चांगल्या दुरुस्त स्थितींत ठेवण्यासाठीं आणि त्यांत फेरफार केल्यामुळे किंवा काढून टाकल्यामुळे कलेक्टरला त्याबाबत जो वाजवी खर्च आला असेल असा, प्रत्येक निशाण्यासाठीं पांच रुपयांहून अधिक नसेल याप्रमाणें खर्च देण्यासाठीं जबाबदार असेल.

कलेक्टर
किंवा त्याचे
हाताखालील
इसम यांना
जमिनींत
प्रवेश
करण्याचा
अधिकार.

२१. कलेक्टरनें किंवा उक्त कलेक्टरनें, लेखी आदेशाद्वारें याबाबतींत योग्यरीतीनें अधिकार दिलेल्या त्याचे सहाय्यकांपैकी किंवा इतर हाताखालील इसमांपैकी कोणत्याहि सहाय्यकानें किंवा इसमानें, कोणत्याहि जमिनींत त्यावर उभारलेल्या भू-मापनाच्या हद्दीच्या निशाण्याची पाहणी करण्याच्या किंवा त्यांत फेरफार करण्याच्या, अशा निशाण्या नवीन उभारण्याच्या किंवा त्यांत दुरुस्ती करण्याच्या कारणांसाठीं, प्रवेश करणें हें विधिसंमत असेल.

कलेक्टरास,
भू-मापनाच्या
नवीन
निशाण्या
उभारण्यास
किंवा त्यांत
दुरुस्ती
करण्यास
वरिष्ठ
धारकास भाग
पाडण्याचा
अधिकार
आहे:
मागणी कशी
करावयाची तें.

२२. कोणत्याहि भू-मापनाच्या हद्दीची निशाणी नष्ट करण्यांत, खराब करण्यांत, तीस नुकसान पोहचविण्यांत किंवा ती काढून टाकण्यांत आल्याचे बाबतींत कलेक्टरनें ज्या जमिनीची निशाणी अशी हद्द निर्दिष्ट करतें अशा कोणत्याहि जमिनीच्या वरिष्ठधारकावर किंवा त्याचे गैरहजेरींत जमीन ताब्यांत असणाऱ्या इसमावर, उक्त कलेक्टरनें सही केलेला आदेश बजाविणें हें विधिसंमत असेल ; अशा आदेशांत, उक्त आदेश बजाविण्यांत आल्याचे तारखेपासून पंधरा दिवसाचे आंत, अशा वरिष्ठ धारकानें किंवा जमीन ताब्यांत असणाऱ्या इसमानें, त्याचे खर्चानें, उक्त निशाणी नवीन रीतीनें लावून घेण्यांत यावी किंवा ती दुरुस्त करण्यांत यावी असें निर्दिष्ट केले पाहिजे.

२३. जर उक्त भू-मापनाच्या हद्दीची निशाणी उक्त मुदतींत, कलेक्टरचे समाधान होईल अशा रीतीने नवीन किंवा दुरुस्त करण्यांत न आली तर, कलेक्टरने, त्याच्या सहाय्यकांपैकी किंवा हाताखालच्या इसमांपैकी कोणत्याहि सहाय्यकाने किंवा हाताखालच्या इसमाने किंवा यांत यापूर्वी उल्लेख केल्याप्रमाणे योग्य रीतीने अधिकार दिलेल्या इतर इसमाने, उक्त निशाणी ज्या जमिनीशी संबंधित असेल अशा कोणत्याहि जमिनीवर प्रवेश करणे व ती नवीन करणे किंवा दुरुस्त करणे हे विधिसंमत असेल ; आणि अशा रीतीने नवीन केलेल्या किंवा दुरुस्त केलेल्या प्रत्येक निशाणीसाठी, कलेक्टरने ज्याच्या जमिनीची हद्द अशा कोणत्याहि निशाणीने निर्दिष्ट केली आहे अशा प्रत्येक वरिष्ठ धारकावर किंवा जमीन ताब्यांत असणाऱ्यावर एकूण रक्कम व निशाणी नवीन करण्याचा किंवा ती दुरुस्त करण्याचा अधिकार आहे.

किंवा साहाय्यक यांस प्रवेश करण्याचा व निशाणी नवीन करण्याचा किंवा ती दुरुस्त करण्याचा अधिकार आहे. नवीन निशाणी करण्याचा किंवा ती दुरुस्त करण्याचा आकार.

भाग ६

सरकारी जमिनी व किनाऱ्यालगतचा प्रदेश

२४. मुंबई शहरांतील भोगवट्यांत नसलेल्या सर्व जमिनी आणि भारतीच्या पाण्याच्या खुणे पलीकडील जमिनी व किनाऱ्यालगतच्या प्रदेशाचा भोगवट्यांत नसलेला प्रत्येक भाग हा, जनतेचा, वैधरित्या अस्तित्वांत असलेला, किनाऱ्या-जाण्यायेण्याचा हक्क व इतर सर्व हक्कांस नेहमीच आधिन राहून राज्य सरकारची मालमत्ता आहे असे समजण्यांत आले पाहिजे व याद्वारे, ते राज्य सरकारची मालमत्ता असल्याचे घोषित केले आहे.

लगतचा प्रदेश यांवरील राज्य-सरकारचा हक्क.

२५. कलेक्टरने राज्य सरकारची मंजूरी घेऊन, त्यास योग्य वाटल अशा रीतीने व अशा शर्तीस अधीन राहून, राज्य सरकारमध्ये निहित असलेल्या कोणत्याहि जमिनी किंवा किनाऱ्यालगतचा प्रदेश यांची विलहेवाट लावणे हे विधिसंमत असेल ; आणि अशा कोणत्याहि बाबतींत, अशा रीतीने विलहेवाट लावण्यांत आलेली जमीन किंवा किनाऱ्यालगतचा प्रदेश, अशा रीतीने विहित केलेल्या रीतीने, अशा मुदतीसाठी व अशा शर्तीस अधीन राहूनच केवळ धारण केला पाहिजे.

अशा जमिनी व किनाऱ्या लगतचा प्रदेश याची व्यवस्था कशी लावावयाची तें.

भाग ७

अतिक्रमण

२६. राज्य सरकारकडे निहित असलेल्या कोणत्याहि जमिनीवर, किंवा किनाऱ्यालगतच्या प्रदेशावर हा अधिनियम संमत झाल्यानंतर केलेल्या कोणत्याहि अतिक्रमणाच्या बाबतींत, कलेक्टरने किंवा त्याच्या सहाय्यकाने किंवा ह्याबाबत योग्य रीतीने अधिकार दिलेल्या त्याच्या हाताखालील इतर अधिकार्याने, असलेल्या

राज्य सरकार-कडे निहित

जमिनीवरील कोणतेहि असे अतिक्रमण, लेखी अधिकारपत्रांतव्ये, अधिकृत करून संक्षिप्तरीत्या चौकशी करून बंद करणे किंवा किनाऱ्या किंवा काढून टाकणे हे विधिसंमत असेल ;
 लगतच्या प्रदेशावरील अतिक्रमण बंद करण्याबाबत किंवा अशा अतिक्रमणांना प्रतिबंध करण्याबाबत किंवा अशी अतिक्रमणे दंडाची शिक्षा करून बंद करण्याबाबत अधिकार.

आणि त्याकरिता झालेला खर्च, ज्या जमिनीवर अतिक्रमण करण्यांत आले त्या जमिनीचा भोगवटा करीत असलेल्या इसमांकडून वसूल करण्यांत आला पाहिजे.

कलेक्टरास किंवा अशा हाताखालील अधिकाऱ्यास, कोणत्याहि अशा जमिनीवर किंवा तिच्याजवळ नोटीस लावल्यावर आणि त्यास योग्य वाटेल त्याप्रमाणे ती राजपत्रांत आणि स्थानिक वृत्तपत्रांत प्रसिद्ध केल्यावर, त्या जमिनीवरील अतिक्रमणास प्रतिबंध करण्यास किंवा तें बंद करण्यास किंवा काढून टाकण्यास फर्माविण्याचा अधिकार आहे, आणि त्यानें अशा नोटीसीत, ती देण्यांत आल्यानंतर वाजवी मुदत देऊन ती नोटीस ज्या तारखेस अंमलांत येईल ती तारीख ठरविली पाहिजे.

अशा रीतीने लावलेल्या नोटीसीत जिचा उल्लेख करण्यांत आला आहे अशा कोणत्याहि जमिनीवर जो इसम कोणतेहि अतिक्रमण करील, अतिक्रमण होऊं देईल, करण्याची परवानगी देईल किंवा चालू ठवील तो प्रत्येक इसम, ज्या ठरविलेल्या तारखेस नोटीस अंमलांत येणार असेल त्या तारखेनंतर ज्या दिवसासाठी असें अतिक्रमण चालू ठेवण्यांत आलें असेल त्या प्रत्येक दिवसास, कलेक्टराच्या स्वविवेकानुसार, परतकाष्ठा पंचवीस रुपये दंडाच्या शिक्षेस पात्र असेल;

जमिनीवर भार टाकण्याबाबत आणि तिची आकारणी करण्याबाबत अधिकार; आणि नंतर ती, अतिक्रमण करणाऱ्या इसमाच्या नांवें दाखल करणे.

परंतु राज्य सरकारची आगाऊ संजुरी घेऊन आणि अतिक्रमण करणाऱ्या इसमाची इच्छा असेल तर, अशाप्रकारे अतिक्रमण केलेल्या जमिनीच्या किंमतीहून पांच पटीने अधिक नसेल इतकी रक्कम उक्त इसमावर आकारण्यास आणि सामान्य वार्षिक जमीन म्हसुलाच्या पांच पटीहून अधिक नसेल इतकी आकारणी त्या जमिनीबाबत ठरविण्यास आणि नंतर त्याच्या दफतरांत, उक्त जमीन, उक्त इसमाच्या नांवें दाखल करण्याची व्यवस्था करण्यास कलेक्टरास अधिकार असेल. ज्या इसमानें असें अतिक्रमण केलेलें असेल किंवा जो इसम अशा प्रकारे अतिक्रमण केलेल्या जमिनीचा भोगवटा करीत असेल तो इसम, कोणत्याहि बाबतींत, उक्त जमिनीवर अतिक्रमण केल्याच्या तारखेपासून सामान्य वार्षिक जमीन म्हसुलाच्या पांच पटीहून अधिक नसेल इतक्या दरानें, आकारणी देण्यास पात्र असेल. अशा बाबतींत, वर्षाच्या कोणत्याहि भागाकरितां जमिनीचा भोगवटा करणे हें संबंध वर्षभर भोगवटा केल्याप्रमाणे समजण्यांत आले पाहिजे.

२७. निकटपूर्वीच्या कलमाच्या प्रयोजनांकरिता, ज्या जमिनीवर अतिक्रमण करण्यांत आले असेल त्या जमिनीची किंमत, कलेक्टरानें, अशी किंमत ठरवितेव्हा, त्या जमिनीस लागून असलेल्या दुसऱ्या तशाच किंमत आणि प्रकारच्या जमिनीची, जी बाजार किंमत असेल त्याप्रमाणें ठरविली पाहिजे. आणि आजुबाजुला असलेल्या जमीन-महसूल तशाच प्रकारच्या जमिनीवर जमीन-महसूल ज्या दरानें आकारण्यांत येतो त्याच दरानें अशा कोणत्याहि कसा मोजावा तें जमिनीवर वार्षिक महसूल आकारण्यांत आला पाहिजे.

२८. हा अधिनियम संमत होण्यापूर्वी वीस वर्षांच्या आंत केलेल्या कोणत्याहि अतिक्रमणाच्या बाबतींत कलेक्टरास, राज्य सरकारची मंजूरी घेऊन, असें अतिक्रमण केलेल्या इसमावर, किंवा अशा प्रकारें समत होण्या-अतिक्रमण केलेल्या जमिनीचा भोगवटा करणाऱ्या इसमावर, उक्त जमिनीच्या किमतीच्या दुपटीहून अधिक पूर्वी केलेल्या अतिक्रमणांची अतिरिक्त नसेल इतकी रक्कम आकारण्याचा, आणि सामान्य वार्षिक जमीन-महसूलाच्या दुपटीहून अधिक नसेल इतकी अतिक्रमणांची आकारणी तीजवर बसविण्याचा, आणि ज्या तारखेस अतिक्रमण केलें असेल त्या तारखेपासून त्याच दरानें व्यवस्था कशी करावी तें जमीन-महसूलाची थकबाकी वसूल करण्याचा अधिकार आहे.

२९. निकटपूर्वीच्या कलमाच्या प्रयोजनांकरिता, कलेक्टराच्या पूर्वीच्या दपतरांत दाखल केलेल्या अधिनियम जमिनीच्या क्षेत्रफळापेक्षा जें क्षेत्रफळ, मुंबई शहर भू-मापनाअन्वये जास्त असल्याचें दिसून आलें असेल तें समत होण्या-क्षेत्रफळ, रकदृशानी अतिक्रमण आहे असें समजलें पाहिजे. आणि त्यासंबंधानें द्यावयाची किंमत आणि पूर्वी अति-जमीन महसूल, त्या जमिनीस लागून असलेल्या तशाच प्रकारच्या जमिनीच्या बाजार किंमती-क्रमण नुसार मोजला पाहिजे, आणि अधिक असलेल्या जमिनीसंबंधानें आकारण्याजोगा जमीन महसूल, बाकीच्या म्हणजे काय तें जमिनीची आकारणी ज्या दरानें केली असेल त्याच दरानें केली पाहिजे.

अशी जमीन नसेल त्याबाबतींत करावयाची आकारणी, कलेक्टर राज्य सरकारची मंजूरी घेऊन जो दर ठरवील त्या दरानें केली पाहिजे.

२९-अ. (१) जर कलेक्टराच्या अर्तें, कोणताहि इसम, राज्य सरकारमध्ये निहित असलेल्या कोण-राज्य त्याहि जमिनीचा किंवा किनाऱ्यालगतच्या प्रदेशाचा अनधिकृतपणें भोगवटा करीत असेल किंवा अशी जमीन सरकारमध्ये किंवा किनाऱ्यालगतचा प्रदेश अवैधरीत्या त्याच्या कबजांत असेल किंवा पट्ट्यांची किंवा कुळवहिवाटीची निहित मुदत संपल्यामुळें किंवा पट्टा किंवा कुळवहिवाट संपल्यामुळें किंवा जमीन धारण करण्याच्या सत्ताप्रकारास असलेल्या जोडलेल्या शर्तीपैकी कोणत्याहि शर्तीचा भंग केल्यामुळें अशी जमीन किंवा किनाऱ्यालगतचा प्रदेश वापर-जमिनीचा किंवा ण्यास, भोगवटा करण्यास किंवा कबजांत ठेवण्यास त्याला हक्क नसेल किंवा त्याला हक्क असण्याचें बंद किंवा झालें असेल तर, राज्य सरकारची अगाऊ मंजूरी घेऊन कलेक्टरानें, अशा इसमास पोट-कलम (२) मध्ये लगतच्या प्रवेशाचा अनधिकृतपणें भोगवटा वगरे करणाऱ्या इसमाना संक्षिप्त रीतीनें काम चालवून काढून टाकणें हे विधिसंमत असेल.

त्याबाबत द्यावयाची किंमत आणि जमीन महसूल कसा मोजावा तें.

राज्य सरकारमध्ये निहित असलेल्या जमिनीचा किंवा किनाऱ्यालगतच्या प्रदेशाचा अनधिकृतपणें भोगवटा वगरे करणाऱ्या इसमाना संक्षिप्त रीतीनें काम चालवून काढून टाकणें.

(२) कलेक्टरानें अशा इसमावर नोटीस बजावून त्याद्वारे, उक्त नोटीस मिळाल्यानंतर वाजवी दिसेल अशा मुदतीच्या आंत, यथास्थिती, ती जमीन किंवा तो किनाऱ्यालगतचा प्रदेश सोडून देण्यास फर्माविलें पाहिजे आणि जर अशा नोटीसीने पालन करण्यांत आलें नाहीं तर, कलेक्टरास, त्या इसमास अशा जमिनी-वरून किंवा किनाऱ्यालगतच्या प्रदेशांतून काढून लावण्याचा किंवा त्यास काढून लावण्यासाठी त्याच्या हाताखालच्या इसमास पाठविण्याचा अधिकार आहे.

संक्षिप्त रीतीने काम चालवून काढून टाकल्यानंतर राहिलेली मालमत्ता सरकारजमा करणें आणि ती काढून नेणें. २९-ब. (१) कलम २९-अ अन्वये संक्षिप्त रीतीने काम चालवून कोणत्याहि इसमास काढून टाकल्यानंतर, अशा जमिनीवर किंवा किनाऱ्यालगतच्या प्रदेशावर उभारलेली कोणतीहि इमारत किंवा इतर बांधकाम किंवा उक्त जमिनीत काढलेले कोणतेहि पीक, जर कलेक्टराला वाजवी वाटेल अशा लेखी नोटीसीनंतर अशा इसमानें काढून नेलें नसेल तर, तें सरकारजमा केलें जाण्यास आणि संक्षिप्त रीतीने काम चालवून काढून नेलें जाण्यास पात्र असेल.

(२) ह्या कलमाअन्वये सरकारजमा करण्याबाबतचा निर्णय कलेक्टरानें दिला पाहिजे आणि अशा प्रकारें सरकारजमा केलेल्या कोणत्याहि मालमत्तेची वित्तेवाट कलेक्टर फर्माविल त्या रीतीने लादली पाहिजे आणि ह्या कलमाअन्वये कोणतीहि मालमत्ता काढून नेण्यासाठी झालेला खर्च, जमीन महसुलाची थकबाकी म्हणून वसूल करता येईल.

कोणत्याहि इसमास काढून लावणाऱ्या किंवा कोणतीहि मालमत्ता काढून नेणाऱ्या कोणत्याहि वाजवी कारणांवाचून झाल्याबद्दल त्याची खात्री होईल आणि असा प्रतिकार किंवा अडथळा करणें त्यावेळेपर्यंत चालू असेल, तर त्यास, अशा रीतीने प्रतिकार किंवा अडथळा केल्याबद्दल, त्या त्या वेळीं अंमलांत असलेल्या कोणत्याहि विधिअन्वये ज्या शिक्षेस असा इसम पात्र असेल त्या शिक्षेस बाध येऊं न देतां, अशा इसमास अटक करण्यासाठी अधिपत्र काढण्याचा अधिकार आहे आणि असा इसम हजर झाल्यावर, असा प्रतिकार किंवा अडथळा चालू रहाण्यास प्रतिबंध करण्यासाठी आवश्यक असेल अशा तीस दिवसांपेक्षा अधिक नाहीं अशा मुदतीपर्यंत, अनुसूचि अ-अ-च्या नमुन्यांतील अधिपत्रासह, अशा इसमास दिवाणी तुंगंतात पाठविण्याचा अधिकार आहे.

भाग ८.

जमिनी, वगैरेचें हस्तांतरण

जमिनी वगैरे- ३०. राज्य सरकारास जमीनमहसूल देण्यास पात्र असलेल्या कोणत्याहि जमिनीचा, घराचा किंवा इतर च्या मालकी-जंमन मालमत्तेचा मालकी हक्क जेव्हां जेव्हां हस्तांतरित करण्यांत किंवा दुसऱ्याच्या नांवें करून देण्यांत येईल हक्काच्या तेव्हां तेव्हां, असें हस्तांतर करणारा किंवा दुसऱ्याच्या नांवें करून देणारा इसम आणि ज्या इसमाकडे तें हस्तांतरणा-हस्तांतर करण्यांत आले किंवा ज्या इसमाच्या नांवें नेमून देण्यांत येईल तो इसम यांनीं अनुक्रमें अशा वटारास नोटीस हस्तांतरणाबद्दलची किंवा नेमून देण्याबद्दलची कलेक्टरास नोटीस देण्याची व्यवस्था केली पाहिजे. देणें.

नोटीस केव्हां अशी नोटीस, हस्तांतरणाचा किंवा दुसऱ्याच्या नांवें करून देण्याचा लेख केल्यानंतर, किंवा त्याची नोंदणी घावी तें केली असेल तर नोंदणीनंतर, किंवा लेख केला नसेल तर तें हस्तांतरण किंवा दुसऱ्याच्या नांवें करून देणें हें काम अंमलांत आल्यानंतर बीस दिवसांच्या आंत दिली पाहिजे.

ज्या कोणत्याहि इसमानें नांव कोणत्याहि मालमत्तेच्या मालकी हक्कासंबंधानें कलेक्टराच्या दफतरांत मृत्युमुळें ज्या-
दाखल केलेले असेल तो इसम मृत्यू पावल्याच्या बाबतींत, ज्या इसमाकडे अशा मालकी हक्काचे वारस म्हणून च्याकडे माल-
किंवा इतर रीतीनें हस्तांतर करण्यांत येईल त्या इसमानें, त्या बाबतची नोटीस, असा मृत्यू झाल्यापासून एक मत्तेचे हस्तां-
वर्षाच्या आंत, कलेक्टरास देण्याची व्यवस्था केली पाहिजे. तरण करण्यांत
आलें त्या
इसमानें एक
वर्षाच्या आंत
नोटीस देणें.

३१. नोटीस यथास्थिती अनुसूची ब किंवा अनुसूची क याच्या नमुऱ्यांत असली पाहिजे, आणि तीं त नोटीसीचा
उक्त नमुऱ्याअन्वये आवश्यक असणारें सर्व तपशील स्पष्टपणें लिहीलेलें असलें पाहिजेत. नमुना.

कलेक्टरास तसें फर्माविणें योग्य वाटत असेल तर, अशा नोटीसीबरोबर, असा हस्तांतरणाचा लेख, नोटीसी बरो-
कोणत्याहि असल्यास, ज्या जमिनीचे हस्तांतर करून देणें असेल किंवा जी जमीन दुसऱ्याच्या नांवें करून देणें
असेल त्या जमिनीचा जो नकाशा, कलेक्टर निदेश देईल अशा अधिकाऱ्यानें काढला असेल आणि त्याच्या
खरेपणाबद्दल सही केली असेल तो नकाशा आणि बाटकी वाजवून हस्तांतरणाबद्दल किंवा नेमून देण्याबद्दल
जाहीर नोटीस दिली असत्याबद्दलचें प्रमाणपत्र, पाठविलें पाहिजे.

३२. निकटपूर्वीच्या दोन कलमांअन्वये आवश्यक असणारी नोटीस त्यांत निर्दिष्ट केलेल्या सुद्धीच्या नोटीस देण्यांत
आंत देण्यांत जो इसम हयगय करील तो प्रत्येक इसम धारण केलेल्या जमिनीबद्दलचा जमीन-महसूल म्हणून हयगय केल्या-
एक रुपयाहून कमी रक्कम देत असेल त्याबाबतींत, कलेक्टराच्या रदविवेकानुसार पराकाष्टा देहा रुपये बद्दल शासित.
दंडाच्या शिक्षेस आणि इतर कोणत्याहि बाबतींत पराकाष्टा शंभर रुपये दंडाच्या शिक्षेस पात्र
असेल.

३३. राज्य सरकारास जमीन-महसूल देण्यास पात्र असणारी कोणतीहि जमीन, घर किंवा इतर स्थावर मालकी हक्क
मालमत्ता हस्तांतरित करणारा प्रत्येक इसम, तें हस्तांतरण कलम ३० आणि ३१ अन्वये आवश्यक असणारी हस्तांतरित
नोटीस न देतां करील तेव्हां तेव्हां तो, अशी नोटीस देण्यांत येईतोपर्यंत किंवा करावयाच्या हस्तांतरणाची करणारा परंतु
कलेक्टराच्या दफतरांत नोंद करण्यांत येईतोपर्यंत, त्या बाबत जो सर्व जमीन-महसूल देणें होईल तो देण्यास त्या बाबत
राज्य सरकारास पात्र असेल ; नोटीस देण्याचें
टाळणारा
इसम महसु-
लास पात्र
असण्याचें
चालू राहणें.

परंतु, ह्या कलमांतील कोणत्याहि मजकुरामुळें, जमिनीची, घराची किंवा इतर स्थावर मालमत्तेची
कलम १३ च्या उपबंधाअन्वये जप्त होण्याची किंवा विक्री होण्याची पात्रता कधी होतें असें समजतां कधी
नयें.

३४. राज्य सरकारास जमीन-महसूल देण्यास पात्र असलेल्या कोणत्याहि जमिनीच्या, घराच्या किंवा नोंदीबद्दलच्या
इतर स्थावर मालमत्तेच्या बाबतींत किंवा त्या संबंधानें कलेक्टराच्या दफतरांत करावयाच्या किंवा केलेल्या किंवा हस्तां-
कोणत्याहि नोंदीबाबत किंवा हस्तांतरणाबाबत हरकत किंवा मुद्दा उपस्थित करण्यांत येईल तेव्हां तेव्हां, तरणांबद्दलच्या
कलेक्टराने अशा नोंदींत किंवा हस्तांतरणांत हितसंबंध असलेल्या सर्व पक्षकारांना आज्ञापत्र काढून बोलाविलें तक्रारीच्या
पाहिजे, आणि त्याच्या भतें आवश्यक असेल असा पुरावा मागितला पाहिजे आणि अशा साक्षीदारांची बाबतींत अनु-
तपासणी केली पाहिजे, आणि त्यानंतर त्यानें, अशा जमिनीच्या, घराच्या किंवा इतर स्थावर मालमत्तेच्या कार्याची
संबंधानें त्याच्या दफतरांत कोणत्या नोंदी केल्या पाहिजेत तें संक्षिप्त रीतीनें चौकशी करून ठरविलें पाहिजे.

कोणत्याहि अशा जमिनीचा, घराचा किंवा इतर स्थावर मालमत्तेचा मालकी हक्क ठरविण्याबाबत सक्षम न्यायालयाने दिलेल्या आदेशाची प्रमाणित प्रत कोणत्याहि वेळीं कलेक्टरास सादर करण्यांत आली तर कलेक्टराने, अशा आदेशास अनुसरून त्याच्या दफतरांत सुधारणा केली पाहिजे.

नोंदणी मुळे ३५. कलेक्टराच्या दफतरातील कोणतीहि मालकी हक्काची नोंदणी किंवा मालकी हक्काचे हस्तांतरण किंवा हस्तांतरण मुळे हें, ज्या जमिनीच्या, घराच्या किंवा इतर स्थावर मालमत्तेच्या बाबतींत असे कोणतेहि हस्तांतरण करण्यांत आले आहे किंवा नोंदणी करण्यांत आली आहे अशी जमीन, घर किंवा इतर स्थावर मालमत्ता यांतील राज्य सरकारच्या हक्कास किंवा कोणत्याहि हक्क, मालकी हक्क किंवा हितसंबंध यांस कोणत्याहि प्रकारे परिणाम करील अशा रीतीने लागू आहे असें समजतां कामा नये.

भाग ९

कामकाजाची रीत

आज्ञापत्रें, ३६. आज्ञापत्रें आणि प्रतिनिधानें काढण्यासंबंधींचे, आणि जिल्हा न्यायालयांतील दाव्यांत साक्षी-दारांना हजर रहाण्यास भाग पाडण्यासंबंधींचे आणि, त्यांना पारिश्रमिक देण्यासंबंधींचे त्या त्या वेळीं अमलांत असलेले व्यवहार प्रक्रिया संहितेचे उपबंध हे ह्या अधिनियमाअन्वये कलेक्टरापुढें हजर रहाण्यासाठीं आज्ञापत्र काढून बोलाविलेल्या सर्व इसमांना लागू असतील.

नोटीस कशी ३७. ह्या अधिनियमाअन्वये देणें आवश्यक असलेली जी कोणतीहि नोटीस देण्याचा कलेक्टरास किंवा त्याच्या बजावणी तें. हाताखालील कोणत्याहि अधिकाऱ्यास अधिकार असेल ती नोटीस.—(अ) कोणत्याहि इसमाच्या नांवें पाठविली असेल तर आणि ती :—

- (१) अशा इसमाच्या स्वाधीन केलेली असेल तर, किंवा
- (२) त्याच्या रहाण्याच्या ठिकाणीं, त्याच्या गैरहजेरींत त्याच्या कुटुंबातील कोणत्याहि व्यस्क पुरुषाच्या किंवा नोकराच्या स्वाधीन केली असेल तर, किंवा
- (३) पाकीटांत घालून, आणि डाकघर अधिनियम, १८९८, विभाग ६ अन्वये रजिस्टर करून त्याच्या शेवटच्या माहित असलेल्या रहाण्याच्या जागेचा, किंवा धंद्याच्या जागेचा, पत्ता लिहून पाठविली असेल तर, किंवा

(ब) अशी नोटीस कोणत्या इसमास पाठवावी याबद्दल किंवा अशी नोटीस ज्या कोणत्याहि इसमावर बजावण्याची इच्छा असेल त्याच्या रहाण्याच्या जागेबद्दल, ठिकाणाबद्दल किंवा धंद्याच्या जागेबद्दल कलेक्टरास शंका असेल, आणि

- (१) ती ज्यासंबंधानें असेल त्या जमिनीवरील किंवा तिच्याजवळील एखाद्या ठळक जागीं लावण्याची व्यवस्था केली तर, आणि
- (२) ती, राजपत्रांत किंवा त्यास योग्य वाटेल अशा स्थानिक वृत्तपत्रांत प्रसिद्ध केली किंवा अशा जागेवर किंवा जागेनजिक दवंडी पिटवून जाहीर केले तर, अशी नोटीस पुरेशा रीतीने बजावण्यांत आली आहे असें समजलें पाहिजे.

भाग १०

घरभाडें, फी, दंड वगैरे बसविणें

येणें असलेल्या ३७. (१) राज्य सरकारची मालमत्ता असलेल्या कोणत्या हिघराच्या भोगवट्यासंबंधानें कोणत्याहि रकमा महसूल इसमानें देणें असलेलें सर्व भाडें, आणि ह्या अधिनियमाअन्वये आकारतां येईल अशीं सर्व फी व दंडाच्या बाबतच्या आणि शास्तीबद्दलच्या रकमा, आणि कोणत्याहि जमिनीच्या किंमतीबद्दल किंवा भू-मापनाच्या हद्दींच्या

निष्ठाण्यांत फोरबदल केल्याबद्दल, त्या काढून नेल्याबद्दल, त्या नवीन केल्याबद्दल किंवा त्यांची दुस्तती केल्या-
बद्दल, किंवा अतिक्रमण बंद केल्याबद्दल किंवा तें काढून टाकल्याबद्दल त्या अधिनियमाच्या उपबंधांअन्वये
आकारतां येतील अशा सर्व रकमा, ह्या अधिनियमाचें कलम १३ च्या उपबंधांअन्वये सहसुली मागण्या
ज्या पद्धतीनें वसूल करतां येतात त्याच पद्धतीनें वसूल करण्यांत आल्या पाहिजेत.

मागण्या म्हणून
आकारण्यांत
येतील.

(२) कोणत्याहि अधिनियमाअन्वये किंवा विनियमाअन्वये किंवा त्याअन्वयेच्या कोणत्याहि नियमा-
अन्वये किंवा राज्य सरकारशीं केलेल्या कोणत्याहि कबुलायतीअन्वये किंवा कराराअन्वये आकारणी म्हणून
किंवा सहसुलाची मागणी म्हणून किंवा जमीन सहसुलाची थकबाकी म्हणून वसूल करतां येतील अशा जाहिर
केलेल्या इतर सर्व रकमासुद्धा, ह्या अधिनियमाच्या कलम १३ च्या उपबंधांअन्वये सहसुलाची मागणी ज्या
रीतीनें वसूल करण्यांत येते त्याच रीतीनें वसूल केल्या पाहिजेत.

(३) ह्या अधिनियमाच्या उपबंधांपैकी कोणत्याहि उपबंधांअन्वये देण्याजोगी कोणतीहि पैशाची रक्कम
देण्याबद्दल किंवा उपारिर्निर्दिष्ट कोणत्याहि कराराबद्दल जामीन राहिले असतील असे सर्व इसम, त्यांच्या
जामीनपत्राच्या अर्दीअन्वये जी रक्कम किंवा तिच्या जी कोणताहि भाग देण्यास ते पात्र असतील ती रक्कम
किंवा असा कोणताहि भाग देण्यास चुकतील तर, असें इसम सहसूल देणें चुकविणारे म्हणून कलम १३
च्या उपबंधांअन्वये खटला केला जाण्यास पात्र असतील आणि कलम १३ चे उपबंध, शक्य तेथवर, अशा
इसमांना लागू होतील.

३८. मुंबई शहरांत रहाणाऱ्या किंवा मालमत्ता मालकी हक्कानें धारण करणाऱ्या कोणत्याहि इसमा-
कडून येणें असलेली आणि जमीन सहसुलाची थकबाकी म्हणून वसूल करतां येईल अशी जी कोणतीहि रक्कम
कोणत्याहि जिल्ह्याच्या कलेक्टरानें किंवा सहाय्यक किंवा प्रति कलेक्टरानें किंवा मुंबई इलाख्यांतील
कलेक्टरानें प्रमाणित केली आहे आणि जी त्याजकडून येणें असल्याचें अशा प्रकारे त्यांनीं प्रमाणित केले
आहे अशी रक्कम, ह्या अधिनियमाअन्वये जमीन सहसुलाची थकबाकी ज्या रीतीनें बसवितां येते त्याच
रीतीनें मुंबईच्या कलेक्टरानें बसविणें हें विधिसंमत असेल.

येणें असलेल्या
रकमांच्या
वसूलीसाठीं
इतर कलेक्ट-
रांना साहाय्य
करण्याचा
मुंबईच्या
कलेक्टरांस
अधिकार.

भाग ११

संकीर्ण

३९. राज्य सरकार, वेळोवेळीं मंजूरी देईल अशा नमुन्यांत, प्रत्येक प्रकारच्या जमिनीचें, अशी जमीन
ज्या प्रकारानें आणि ज्या शर्तींनीं धारण केली असेल त्या प्रकारानुसार आणि त्या शर्तीनुसार त्याचें वेगळे
नोंदणीपत्रक आणि खंडाबाबतचें दफतर तयार करून ठेवणें हें कलेक्टराचें कर्तव्य असेल.

कलेक्टरानें
नोंदणीपत्रकें
आणि खंडा-
बाबतचे दफतर
ठेवणें.

४०. राज्य सरकार, ह्याबाबत विहित करील अशा नियमांना अधीन राहून आणि अशी फी दिल्यावर,
सर्व नकाशे आणि जमिनीचीं नोंदणीपत्रकें, आणि मुंबई शहर भू-मापनाची इतर दफतरें, आणि जमिनी-
संबंधींची किंवा जमीन सहसुलासंबंधींची सर्व दफतरें कलेक्टराच्या कचेरींत ठेवलीं पाहिजेत, आणि तीं,
लोकाना वाजवी वेळांत, पाहण्याकरितां खुली असली पाहिजेत; आणि अशा नकाशांतील, नोंदणी-
पत्रकांतील आणि दफतरांतील प्रमाणित उतारे किंवा त्यांच्या प्रमाणित नकला जे इसम मागतील
त्या सर्व इसमांस त्या दिल्या पाहिजेत.

नकाशां, जमि-
नी बाबतचीं
नोंदणीपत्रकें
आणि दफतरें
पहाणीसाठीं
कोठें ठेवावी
तें

कलेक्टर वर्ग- ४१. कलेक्टर, आणि त्याचे साहाय्यक आणि त्याच्या हाताखालील इतर अधिकारी यांना, त्यांची
 रेंच्या मार्ग- कर्तव्ये पार पाडतांना मार्गदर्शन करण्यासाठी किंवा ह्या अधिनियमाच्या विषयाशी संबंधित असलेल्या
 दर्शनासाठी ज्या कोणत्याही इतर कारणांकरिता त्यांत स्पष्टपणे तरतूद केलेली नसेल त्या कारणांसाठी, ह्या अधि-
 आणि तरतूद नियमाशी विसंगत नसतील असे नियम राज्य सरकारने वेळोवेळी करणे, आणि त्यांत वेळोवेळी फेरबदल
 केलेल्या गोष्टींसाठी करणे किंवा ते रद्द करणे हे विधिसंमत असेल.

नियम करणे अशा नियमांपैकी जे कोणतेही नियम राज्य सरकारास योग्य वाटतील ते प्रसिद्ध करण्याचा अधिकार
 आणि त्यांत आहे, आणि ते प्रसिद्ध करण्यांत येतील तेव्हा, राज्य सरकार ते रद्द करितोपर्यंत किंवा त्यांत सुधारणा करण्यांत
 फेरफार करणे. येईपर्यंत त्यांचा विधिसारखा अंमल असेल.

अनुसूचि अ

ह्या अधिनियमाच्या कलम १६ च्या उपबंधान्वये द्यावयाच्या फीचें कोष्टक.

जप्तीची रक्कम	फी
	रु. आ. पै.
५ रु. हून अधिक नाही	० ८ ०
५ रु. हून अधिक व १० रु. हून अधिक नाही	१ ० ०
१० रु. हून अधिक व १५ रु. हून अधिक नाही	१ ८ ०
१५ रु. हून अधिक व २० रु. हून अधिक नाही	२ ० ०
२० रु. हून अधिक व २५ रु. हून अधिक नाही	२ ८ ०
२५ रु. रु. हून अधिक व ३० रु. हून अधिक नाही	३ ० ०
३० रु. हून अधिक व ३५ रु. हून अधिक नाही	३ ८ ०
३५ रु. हून अधिक व ४० रु. हून अधिक नाही	४ ० ०
४० रु. हून अधिक व ४५ रु. हून अधिक नाही	४ ८ ०
४५ रु. हून अधिक व ५० रु. हून अधिक नाही	५ ० ०
५० रु. हून अधिक व ६० रु. हून अधिक नाही	६ ० ०
६० रु. हून अधिक व ८० रु. हून अधिक नाही	७ ८ ०
८० रु. हून अधिक व १०० रु. हून अधिक नाही	९ ० ०
१०० रु. हून अधिक	१० ० ०

महसुलाची थकवाकी देण्याबद्दल मागणीच्या नोटीशी संबंधानें कलम १३ चे उपबंधान्वये द्यावयाच्या फीच्या दराचें कोष्टक.

येणें असलेला महसूल	नोटीस फी
	रु. आ. पै.
२५ रु. हून अधिक नाही	० ८ ०
२५ रु. हून अधिक व १०० रु. हून अधिक नाही	१ ० ०
१०० रु. हून अधिक	२ ० ०

अनुसूचि अ-अ

कलम २९ क अन्वये कलेक्टरने काढावयाच्या अधिपत्राचा नमुना

शिक्का

मुंबई येथील दिवाणी तुरुंगाचा प्रभारी अधिकारी यांस
 ज्याअर्थी अब राहणार यांने कड यास इफ
 (किंवा स्वतःस म्हणजे उक्त अब यांस किंवा मालमत्ता ज्याचे वर्णन करावयाचे) यास
 ठिकाणी असलेल्या जमिनीतून (किंवा किनाऱ्यालगतच्या प्रदेशांतून) काढून लावण्यांत प्रतिकार किंवा
 अडथळा केला आहे आणि ज्याअर्थी, असा प्रतिकार किंवा अडथळा चालू राहण्यास प्रतिबंध करण्यासाठी, उक्त
 अब यास संपूर्ण अभिरक्षेत ठेवणे आवश्यक आहे ; त्याअर्थी, या द्वारे, मुंबई शहर जमीन महसूल अधिनियम,
 १८७६ (सन १८७६ चा मुंबई क्रमांक २) च्या कलम २९ क च्या उपबंधांन्वये उक्त अब यांस आपल्या,
 स्वाधीन असलेल्या तुरुंगांत दाखल करावे आणि तेथे त्यास दिवस सुरक्षितपणे अभिरक्षेत
 ठेवावे.

आज तारीख माहे सन १९४

(कलेक्टरची सही)

अनुसूचि ब

जेव्हा हस्तांतरण, लेख करून न देतां इतर रीतीनें करण्यांत येईल तेव्हां, ह्या अधिनियमाच्या कलम ३० अन्वये जावयाच्या हस्तांतरणाच्या नोटिशीचा नमुना. कलेक्टर मुंबई यांस,
मी, अ. ब., मालमत्तेच्या पुढील हस्तांतरणाबाबत मुंबई शहर जमीन महसूल अधिनियमाच्या कलम ३० अन्वये आवश्यक असलेली नोटीस या द्वारे देत आहे.

नोटिशीची तारीख	कलेक्टरच्या दप्तरांत मालमत्ता सध्या ज्या नांवानें दाखल केली आहे ते नांव	ती ज्या इसमाचे नावे हस्तांतरित करावयाची आहे ते नांव	मालमत्तेचे वर्णन					शेरा	
			मालमत्तेत समाविष्ट असलेल्या गोष्टी (४)	ठिकाण (५)	कलेक्टरांनी दिलेला क्रमांक (६)	मुंबई शहर भूमापन क्रमांक (७)	जमिनीची लांबी रुंदी (८)		हद्दी (९)
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)

(सही) अ. ब.

अनुसूचिक

जेव्हा हस्तांतरण, लेखान्वये करण्यांत आले असेल तेव्हा ह्या अधिनियमाच्या कलम ३० अन्वये द्यावयाच्या हस्तांतरणाच्या नोटिशीचा नमुना.

कलेक्टर, मुंबई यांस,

मी, अ. ब., मुंबई शहर जमीन महसूल अधिनियमाच्या कलम ३० अन्वये आवश्यक असल्याप्रमाणे, मालमत्तेच्या पुढे दिलेल्या हस्तांतरणाबाबत याद्वारे नोटीस देत आहे.

नोटिशीची तारीख	लेखाची तारीख	विक्रेता किंवा नावे करून देणारा	खरेदीदार किंवा अभिहस्ताकृती यांचे नांव	मोबदल्याची रक्कम	मालमत्तेचे वर्णन					
					मालमत्तेत समाविष्ट असलेल्या गोष्टी	ठिकाण	कलेक्टरने दिलेला क्रमांक	मुंबई शहर भूमापन क्रमांक	जमिनीची लांबी व रुंदी	हद्दी जर लेखाची शेर नोंद केली असेल तर नोंदणी केल्याची तारीख
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)	(६)	(७)	(८)	(९)	(१०)	(११) (१२) (१३)

(सही) अ. ब.